

קל וחומר של בית הלל שעולת ראייה קריבה ביום טוב

א. קל וחומר של בית הלל.

לדברי תנא קמא – כך אמרו בית הלל, דבר זה שעולת ראייה קריבה ביום טוב יש ללומדו בקל וחומר, שכן צרכי גבוה רגילים להיעשות יותר מצרכי הדיוט, כמו שמצינו בשבת, שעושים מלאכות לצרכי גבוה בהקרבת תמידים ומוספים, ואין עושים מלאכות לצרכי הדיוט. ואם כן, יום טוב שהותרו בו מלאכות לצרכי הדיוט, כמו שנאמר, "אֶשֶׁר יֵאָכֵל לְכֹל נֶפֶשׁ הוּא לְבָדוֹ יַעֲשֶׂה לָכֶם" (שמות י"ב ט"ז), קל וחומר שהותרו בו מלאכות לצרכי גבוה, ומקריבים גם עולת ראייה.

ולדברי אבא שאול – בלשון הזה אמרו בית הלל, ומה במקום שכירתך^א סתומה, בשבת, שאסור לעשות מלאכה לצורך עצמך], כירת רבך פתוחה, [שעושים מלאכות לצורך המזבח], במקום שכירתך פתוחה, [כלומר ביום טוב, שמתיר לעשות מלאכות לצורך עצמך], אינו דין שכירת רבך פתוחה, [ויעשו מלאכות לצורך מזבח^ב]. וכן בדיון, שלא יהא שולחנך מלא, ושולחן רבך ריקן.

ב. תשובת בית שמאי.

לדעת תנא קמא – בית שמאי השיבו על דברי בית הלל הנ"ל, שכן מצינו דבר הסותר את הקל וחומר, והוא, נדרים ונדבות, אף שיש בהם צורך גבוה, לא הותר להקריבם ביום טוב, וצרכי הדיוט מותרים ביום טוב, ואם כן, ביום טוב צרכי הדיוט עדיפים מצרכי גבוה, וכמו כן, אף על פי שצרכי הדיוט מותרים, עולת ראייה אינה קריבה בו.

ולדעת אבא שאול – לא השיבו בית שמאי כלום על דברי בית הלל הנ"ל, ולא הביאו ראייה מנדרים ונדבות, כי נדרים ונדבות גם כן קרבים ביום טוב.

^א כירה, יש לה בית קבול לקבל שתי קדרות, ושייך למימרה סתומה ופתוחה [רש"י]. ולפי זה הוא לשון כירה ממש. ונראה, דרוצה לומר כמו "ויכרה להם כירה גדולה", שהוא לשון סעודה. [תוס'].

^ב לא נתבאר מה החילוק בין דברי תנא קמא ואבא שאול. ואפשר שלדעת תנא קמא, הקל וחומר הוא מצרכי הדיוט לצרכי גבוה, שלצרכי הדיוט מחמירים יותר מצרכי גבוה ואם להדיוט התירו, כל שכן לגבוה. ולדברי אבא שאול הקל וחומר משבת ליום טוב, שבשבת מחמירים יותר מיום טוב, ואם בשבת התירו, כל שכן ביום טוב. ויל"ע בדבר.